

BEZINNING TWEEDAAGSE DIRECTIES SECUNDAIR ONDERWIJS

donderdag 14 februari 2019

RUIMTE VOOR HET ONVERWACHTE: VAN EEN FLUWELEN KONIJN TOT EEN EMMER WATER

INLEIDING (Marijke)

Ruimte scheppen voor het onverwachte is geen stappenplan, geen papieren of digitale houvast, geen nieuw punt op jullie to-do-list.

We willen alleen maar even kijken hoe de deugd van ontvankelijkheid opnieuw een plaats kan krijgen in onze soms harde wereld.

Misschien omdat we allen verlangen naar meer ruimte in ons hoofd en in ons hart? Naar meer onbevangenheid en openheid voor wat ons gegeven is?

BEZINNING

OP SCHERM: "Openstaan voor wat op ons toekomst, is geen kwestie van positivisme of naïef hopen, maar wel van het loslaten van het idee dat de toekomst volledig maakbaar is."

TEKST A (Jan)

Ons leven is in toenemende mate maakbaar, beheersbaar, controleerbaar.
Bovendien zijn we maar een klik verwijderd van het instantgeluk dat voor het grijpen lijkt.
We beheersen een groot deel van ons leven
en we kunnen vele gebeurtenissen naar onze hand zetten.
De keerzijde is dat we moeite hebben met grenzen of beperkingen die er toch nog zijn.
Het idee van de maakbare wereld zorgt voor hooggespannen persoonlijke en maatschappelijke verwachtingen.
Dus worstelen we met plannen en moeten loslaten, met ons best doen en tevreden zijn, met het leven in handen nemen en geconfronteerd worden met wat ons overkomt.
Kleine, onverwachte dingen vinden we storend; ze staan niet in onze agenda.
Elk vrij moment waarbij we wachten, moet ingevuld worden.
Toch weten we dat schoonheid en betekenis zich vaak tonen in wat ons ontglipt; in wat we niet grijpen, maar ontvangen.

TEKST B (Marijke)

Als wat vanzelfsprekend is
Opeens niet meer is dan is er een kans.
Als het je plots overkomt
Dat de stroom uitvalt
En dat het tot je doordringt
Hoezeer je elektriciteit beschouwt
Als een recht en je leven er afhankelijk van is
Dan krijg je een kans.

Als het je op een dag overkomt
Dat het eten niet klaar is
Als je aan tafel wil gaan
En het dan tot je doordringt
Dat je het vanzelfsprekend vindt
Dat er elke dag voor je gekookt wordt
Dan krijg je een kans.

Als er in je leven een moment komt
Dat je ziek wordt en
Afhankelijk van de zorg van anderen
En het dan tot je doordringt
Dat je gezondheid zonder meer
Normaal hebt gevonden
Dan krijg je een kans.

Als het je na jaren van geluk gebeurt
Dat je opeens moet leven
Met een groot verlies
Mag het dan tot je doordringen
Dat de zin van je leven
Dieper ligt dan de pijn
En het grote gemis?
Ook daarin ligt een kans.

Maura

OP HET SCHERM: "Torenhoge verwachtingen en de illusie van totale controle maken het ons onmogelijk om te aanvaarden dat ons lichaam 'anders' is dan het model."

TEKST A (Jan)

Ons lichaam is ons 'gegeven': het is het vertrekpunt waarmee we verder moeten.
Toch willen we op allerlei manieren ingrijpen.
Hoe vaak horen we niet dat mensen zichzelf te dik of te dun, te groot of te klein vinden.
Er is het subjectieve gevoel en er is het objectieve gegeven dat sommigen door de natuur
meer verwend zijn dan anderen.
Er is de constante verwachting om 'gezond en fit' te zijn.
Er zijn de talloze fitness- en gezondheidscentra, coaches, diëten, apps en shakes
die aangeven dat we ons lichaam kunnen (en moeten) bijschaven.
Dat 'je goed in je vel voelen' een kwestie is van discipline.
Maar het lichaam is veel meer dan een verbeterbaar uiterlijk.

TEKST B (Marijke)

Het fluwelen konijn

"Echt is niet hoe je gemaakt bent", zei het Leren Paard.
"Het is iets wat met je gebeurt. Als een kind lang, heel lang van je houdt, en niet alleen om
met je te spelen, maar ECHT van je houdt, dan word je Echt."
"Doet dat pijn?", vroeg het konijn.

“Soms wel”, zei het Leren Paard, want hij sprak altijd de waarheid. “Maar als je echt bent, dan geef je er niets om dat het pijn heeft gedaan.”

“Gebeurt het allemaal ineens, net als opgewonden worden”, vroeg hij, “of beetje bij beetje?”

“Het gebeurt niet allemaal ineens”, zei het Leren Paard. “Je wordt het gewoon. Het duurt een hele tijd. Daarom gebeurt het niet vaak met dingen die makkelijk breken, of scherpe randen hebben, of heel voorzichtig behandeld moeten worden. In het algemeen ben je tegen de tijd dat je Echt wordt meestal kaal geknuffeld, je ogen zijn eruit gevallen, je poten bengelen erbij en je ziet er haveloos uit. Maar dat geeft helemaal niets, want als je eenmaal Echt bent, ben je niet lelijk meer, behalve voor de mensen die het niet begrijpen.”

<i>OP HET SCHERM: "De open samenleving is kwetsbaar – als we haar willen behouden, zullen we dat moeten accepteren."</i>
--

FILMPJE 1

TEKST A (Jan)

We leven in een imperfecte wereld en dat is prima.

Het zorgt ervoor dat we ons inzetten en er het beste van maken.

Een maakbare wereld geeft ons redenen om ons te engageren, te studeren, aan politiek te doen, kinderen op te leiden, onderzoek te doen en mensen te verzorgen.

Het geeft ons zin en betekenis.

Toch is het leven slechts ten dele maakbaar.

Ongemak bij confrontatie met het onverwachte

treft ons niet alleen in ons persoonlijk leven, maar ook in de samenleving.

Hoe moeten we omgaan met het oneindig streven naar zekerheden en perfectie?

Kunnen we alles beheersen en voorzien, elk risico uitsluiten?

Wat verwachten we dan van leiders en verantwoordelijken?

En hoe maken we dan nog plaats voor het vreemde?

FILMPJE 2

TEKST B (Marijke)

Het dwingende van het onverwachte

Kun je eigenlijk wel ruimte maken voor het onverwachte? Het onverwachte overvalt je, kruist plots je pad, doet je vertragen of maakt je sprakeloos. Je kunt je onmogelijk voorbereiden op iets waarvan je niet weet dat het eraan komt. Wat moet ik dus met het onverwachte?

Ik heb geleerd op mijn hoede te zijn voor het onverwachte. Zeker voor het onverwachte sterven. Ik maakte het een keer mee dat iemand waarmee ik jarenlang een goede band had, plots verdween. Van de ene op de andere dag. In het jaar voor zijn dood had zich tussen ons een lange stilte geïnstalleerd. Zovele keren heb ik gedacht: “En nu doorbreek ik ze.” Maar het bleef stil. Voor altijd dus. Het maakt dat ik wie ik graag heb, wie ik koester, telkens met een gerust gemoed tot gauw wil zeggen, ‘tot straks’ zal kussen. Ik huiver van de gedachte dat wie ik lief heb, zou sterven op het ogenblik dat het niet juist zit tussen ons.

Tegelijk hou ik van het onverwachte. Zo is het opvoeden van je kinderen een langgerekte oefening in het leren omgaan met het onverwachte. Dat maakt sommige mensen bang. Zo vertelde ooit een bekend man op Radio 1 dat hij nooit kinderen heeft gewild. Hij kon niet leven met de gedachte dat zijn zoon kon uitgroeien tot een zestienjarige punker die met zijn brommertje langs hun huis zou scheren. Ook sommige opvoedingsadviezen ademen een grote schrik voor het onverwachte uit. "Het is aan te raden hetzelfde te eten als je kind. Zien eten, doet eten." Opvoeding als een aaneenschakeling van recepten. Alsof kinderen niet meer dan een wortel zijn, die je telkens op dezelfde wijze schilt en vervolgens in gelijke stukjes in de pan stooft. Kinderen zijn gelukkig veel complexer dan wortels en laten zich bijgevolg niet volgens een recept benaderen. Al kunnen ze soms wel behoorlijk wortelen.

Dat het ook anders kan leerde ik van Roger Burggraave. Zijn inzichten bij de parabel van de Barmhartige Samaritaan hebben me ontzettend veel geleerd. Over hoe het onverwachte dat jouw levenspad kruist jou voor een verantwoordelijkheid stelt. En hoe dat onverwachte jou zo mee tot mens maakt. Het gaat dus niet zozeer om het leren leven met de oncontroleerbaarheid van het leven op zich, maar wel met onze voortdurende pogingen om alles te beheersen. En zo is het dus vooral met onszelf waarmee we moeten leren leven.

Bruno Vanobbergen, Kinderrechtencommissaris

SLOT (Marijke)

En dit alles houden we nu nog even tegen het licht van de Blijde Boodschap.

Een emmer water

Maria Magdalena, Maria de moeder van Jacobus, en Salome gaan het lichaam van Jezus balsemen. Ze komen bij het graf en zien tot hun verbazing dat de grote steen is weggerold. Het graf is leeg en een engel zegt hun: "Gij zoekt Jezus de Nazarener, die gekruisigd is. Hij is verrezen. Hij is niet hier. Kijk, dit is de plaats waar men hem had neergelegd" (Mc 16, 6). Meteen beseffen de vrouwen: hier is Hij niet meer te vinden. Hier is geen balsem meer nodig.

Waar Jezus sterft, krijgt hij een laatste rustplaats, ook bij ons. In stilte of met de fanfare. Waar leggen wij hem neer? Het moet gezegd: op een rustplaats met stijl en klasse. We leggen hem te ruste tussen de plooiën van onze intellectuele discussies, onze economische agenda, onze westerse cultuur en zelfs onze christelijke waarden. En boven die rustplaats mag voor sommigen best een grote steen liggen. Dan kunnen zijn woorden niet meer aan ons vel zitten, zijn handen geen wonderen meer verrichten en zijn aanwezigheid geen verbinding meer scheppen. Dan kunnen onze wetten de hoogste norm worden, en onze inzichten de laatste waarheid. Wat kan Jezus voor ons beter doen, dan te rusten in vrede? Zijn rust is onze rust.

Bij het graf van Jezus liggen overigens nog vele andere dromen en verwachtingen van de mensheid begraven. Zijn graf is van lieverlede gaan lijken op een crypte vol onvervulde verlangens en afgevoerde dromen. Daar ligt niet enkel ons verleden begraven, maar ook onze toekomst. Af en toe komt iemand langs met een kaarsje of een bloemenkrans, iemand die er nog in gelooft.

Wil je de levende Jezus ontmoeten? Blijf dan niet op dat kerkhof hangen. Er is geen dode Jezus meer om te balsemen. Wat de vrouwen niet meer kunnen, moeten ook wij niet langer proberen. Zoek de levende Jezus niet tussen dode stenen. Laat het verleden achter. Ga voor

een nieuwe ontmoeting met Hem, op een nieuwe en een betere plek. Volg het spoor dat de engel je aangeeft: ga terug naar Galilea, naar je gewone leven, waar alleen jij het verschil kan maken. Daar verwacht de verrezen Christus je, in de frisse buitenlucht van je bestaan, met een nieuwe boodschap en een nieuwe zending.

We weten het nog van de jeugdbeweging: er is geen beter middel om langslapers te wekken dan een emmer water. "Als ik opsta uit de dood, waarom zou jij dan blijven slapen?", zegt de verrezen Heer. "Als ik naar buiten kom, waarom zou jij dan binnen blijven?" Geen oude balsem, maar een emmer vers water: dat is paasmorgen.

Bisschop Johan Bonny, 'Herbeginnen bij Jezus Christus'

GEBED (SAMEN)

God, verleen mij de eerlijkheid
om de dingen te aanvaarden
die ik niet kan veranderen,
de moed om te veranderen
wat ik kan veranderen,
de vrijheid
om het verschil te onderkennen.